

258

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA GÓRNICTWA I ENERGETYKI

z dnia 7 października 1963 r.

w sprawie budowy i eksploatacji dźwignic oraz wykonywania dozoru technicznego nad tymi dźwignicami.

Na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1961 r. o dozorcze technicznym (Dz. U. Nr 5, poz. 31) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.

Przepisy ogólne.

§ 1. Rozporządzenie dotyczy dźwignic wymienionych w § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1961 r. w sprawie szczegółowego określenia rodzajów urządzeń technicznych podlegających dozorowi technicznemu oraz zakresu tego dozoru nad poszczególnymi urządzeniami technicznymi (Dz. U. z 1962 r. Nr 6, poz. 20), z wyjątkiem dźwignic portowych, dźwignic na morskich jednostkach pływających i na statkach rzecznych oraz wyciągów statków służących do podnoszenia obiektów pływających.

§ 2. Techniczne warunki dotyczące:

- 1) konstrukcji,
- 2) wykonania,
- 3) wyposażenia elektrycznego, mechanicznego i hydraulicznego,
- 4) oznaczeń,
- 5) zakresu badań technicznych dźwignic i ich elementów w zakładach wytwórczych lub naprawczych,
- 6) materiałów i wyrobów nitowniczych przeznaczonych do budowy i naprawy nośnych elementów dźwignicowych,
- 7) rodzaju dokumentacji niezbędnej do przyjęcia dźwignic pod dozór i wykonywania tego dozoru,
- 8) obliczeń wytrzymałościowych oraz
- 9) układów sterowniczych

zawierają Przepisy dozoru technicznego Urzędu Dozoru Technicznego, zatwierdzone przez Ministra Górnictwa i Energetyki, zwane w dalszym ciągu „Przepisami dozoru technicznego”.

§ 3. 1. Do dźwignic sprowadzanych z zagranicy stosuje się przepisy niniejszego rozporządzenia dotyczące trybu postępowania w sprawie rejestracji, odbioru technicznego i dozoru technicznego oraz Przepisy dozoru technicznego wymienione w § 2, dotyczące konstrukcji, wyposażenia elektrycznego, mechanicznego i hydraulicznego oraz oznaczeń.

2. Warunki dotyczące materiałów i wykonania, a w szczególności spawania i badań dźwignic u wytwórcy, oraz organy przeprowadzające te badania wymagają zatwierdzenia przez Urząd Dozoru Technicznego przed złożeniem zamówienia na ich dostawę. Zatwierdzenie powinno nastąpić w terminie nie dłuższym niż 30 dni od daty zgłoszenia wniosku przez zainteresowanego.

Rozdział 2.

Zakłady uprawnione do wykonywania i naprawiania dźwignic lub ich elementów nośnych przy zastosowaniu spawania.

§ 4. 1. Spawanie nośnych elementów dźwignicowych może być wykonywane tylko przez zakłady lub osoby uprawnione do tego przez właściwy terenowo okręgowy dozór techniczny.

2. Okręgowy dozór techniczny określa zakres wydanych uprawnień i prowadzi wykaz wydanych uprawnień.

§ 5. Uprawnienia do spawania może otrzymać zakład, który odpowiada następującym warunkom:

- 1) opanował technologię spawania nośnych elementów dźwignicowych, które ma produkować lub naprawiać,

- 2) posiada zorganizowaną kontrolę techniczną nad produkcją lub naprawami przeprowadzanymi przy pomocy spawania,
- 3) posiada urządzenia potrzebne do produkcji lub napraw przy pomocy spawania oraz urządzenia do sprawdzania jakości wykonywanych złączy,
- 4) zatrudnia spawaczy posiadających odpowiednie kwalifikacje, sprawdzone przez organy dozoru technicznego.

§ 6. 1. Wszczęcie postępowania o wydanie uprawnień do spawania nośnych elementów dźwignicowych następuje na wniosek zainteresowanego. Do wniosku należy dołączyć:

- 1) instrukcję technologiczną,
- 2) instrukcję kontroli technicznej,
- 3) wykaz posiadanych urządzeń do produkcji i kontroli,
- 4) wykaz uprawnionych spawaczy.

2. Po otrzymaniu wniosku okręgowy dozór techniczny wyznacza rzeczoznawcę lub komisję do:

- 1) sprawdzenia, czy zakład posiada niezbędne urządzenia do produkcji lub napraw nośnych elementów dźwignicowych za pomocą spawania i sprawdzania jakości złączy,
- 2) sprawdzenia kwalifikacji kierowniczego personelu kontroli technicznej kontrolującego prace spawalnicze,
- 3) sprawdzenia kwalifikacji spawaczy zatrudnionych przy produkcji lub naprawach dźwignic,
- 4) przeprowadzenia kontroli wykonania i badania elementów próbnych w celu sprawdzenia, czy złącza odpowiadają wymaganiom określonym w przepisach. Rzeczoznawca (komisja) może zażądać od zakładu wykonania niezbędnych badań laboratoryjnych i przedstawienia wyników tych badań.

3. Decyzja w sprawie przyznawania uprawnienia powinna być wydana przez okręgowy dozór techniczny najpóźniej w ciągu 60 dni od daty otrzymania od zakładu ubiegającego się o uprawnienia wyników badań laboratoryjnych określonych w ust. 2 pkt 4.

4. Decyzja powinna określać zakres robót, jakie zakład może wykonywać.

§ 7. Zmiana zakresu uprawnienia może nastąpić na podstawie decyzji właściwego okręgowego dozoru technicznego wydanej w trybie ustalonym w § 6.

§ 8. 1. Organ dozoru technicznego przeprowadzają przynajmniej jedną w roku inspekcję zakładów, które otrzymały uprawnienia do spawania nośnych elementów dźwignicowych.

2. Inspekcję przeprowadza się w obecności osoby odpowiedzialnej za produkcję lub naprawę oraz kierownika zakładowej kontroli technicznej lub osób przez nich wyznaczonych.

3. Inspekcja ma na celu sprawdzenie zgodności produkcji lub naprawy z warunkami uprawnienia, a w szczególności w zakresie:

- 1) wykonywania spawania,
- 2) stosowania materiałów,
- 3) prawidłowości badań,
- 4) umieszczenia na elementach przepisowych oznaczeń i cech,
- 5) wystawiania poświadczeń przez kontrolę techniczną zakładu,
- 6) wykonania poleceń lub wskazań ustalonych w wyniku przeprowadzonych uprzednio inspekcji.

4. Jeden egzemplarz protokołu z przeprowadzonej inspekcji doręcza się kierownikowi zakładu.

§ 9. W razie stwierdzenia w czasie kontroli uchybień okręgowy dozór techniczny wydaje kierownikowi zakładu zarządzenia pokontrolne.

§ 10. 1. Okręgowy dozór techniczny może zawiesić lub cofnąć wydane uprawnienie w razie:

- 1) utraty przez zakład warunków będących podstawą wydania uprawnienia,
- 2) stwierdzenia poważnych uchybień w produkcji lub naprawach nośnych elementów dźwignicowych,
- 3) stwierdzenia niewykonania zarządzeń pokontrolnych.

2. Zawieszając uprawnienia zakładu do spawania okręgowy dozór techniczny wyznacza termin do usunięcia braków lub uchybień pod rygorem cofnięcia tego uprawnienia lub ograniczenia jego zakresu.

Rozdział 3.

Dokumentacja techniczna wystawiana przez wytwórcę dźwignicy lub zakład montażowy.

§ 11. 1. Poświadczeniem prawidłowego wykonania i zbadania dźwignicy lub jej elementu jest wystawione przez wytwórcę lub zakład montażowy „Poświadczenie wykonania i zbadania”.

2. Do poświadczenia należy dołączyć dokumentację techniczną zawierającą dane konstrukcyjne i materiałowo-wytrzymałościowe nośnych elementów dźwignicy, jak również dotyczące jej wykonania, zbadania, wyposażenia elektrycznego, mechanicznego i hydraulicznego oraz układów sterowniczych.

3. Wzory poświadczeń, wykazów oraz schematów układów sterowniczych ustala Urząd Dozoru Technicznego.

Rozdział 4.

Tryb postępowania przy rejestracji, odbiorze technicznym i dozorcze.

§ 12. 1. Obowiązek zgłoszenia dźwignicy do rejestracji i odbioru technicznego ciąży na użytkowniku lub inwestorze.

2. Niezależnie od obowiązku zgłoszenia dźwignicy do rejestracji przez użytkownika, obowiązek zgłoszenia do rejestracji dźwignic opuszczających zakład w stanie kompletnym i całkowicie wyposażonym do pracy ciąży także na wytwórcy, z tym że w uzasadnionych przypadkach okręgowy dozór techniczny może wyrazić zgodę na nierejestrowanie przez wytwórcę dźwignic przenośnych.

3. W uzasadnionych przypadkach na wniosek użytkownika uzgodniony uprzednio z wytwórcą lub na wniosek wytwórcy rejonowy dozór techniczny może przeprowadzić badania budowy dźwignicy u wytwórcy.

§ 13. Do zgłoszenia należy dołączyć dokumentację techniczną, wymienioną w § 11, uzupełnioną dokumentacją zawierającą dane dotyczące użytkowania dźwignicy i stanu instalacji elektrycznej.

§ 14. 1. Rejonowy dozór techniczny obowiązany jest dokonać rejestracji dźwignicy niezwłocznie po otrzymaniu kompletu dokumentów określonych w § 13 oraz uzgodnić z wnioskodawcą w ciągu 14 dni od dnia otrzymania kompletu tych dokumentów terminy przeprowadzenia odbioru technicznego.

2. Wzory rejestrów dźwignic ustala Urząd Dozoru Technicznego.

§ 15. Odbiór techniczny polega na przeprowadzeniu badań sprawdzających zgodność wykonania dźwignicy z przedłożoną dokumentacją i prawidłowość jej budowy w warunkach gotowości do pracy oraz w czasie pracy. Odbiór techniczny dźwignicy przeprowadza rejonowy dozór techniczny w zakresie określonym w Przepisach dozoru technicznego.

§ 16. 1. W razie pomyślnych wyników badań, o których mowa w § 15, rejonowy dozór techniczny wystawia poświadczenie oraz sporządza protokół odbioru technicznego.

2. Po przeprowadzeniu odbioru technicznego dźwignicy, którego wyniki ujęte są w protokole, wydaje się decyzję co do dopuszczenia dźwignicy do eksploatacji.

3. Decyzję i protokół sporządza się w dwóch egzemplarzach.

4. Dźwignica może być użytkowana tylko na podstawie decyzji o dopuszczeniu jej do eksploatacji, wydanej przez rejonowy dozór techniczny.

5. Wzory poświadczeń, protokołów i książki rewizyjnej ustala Urząd Dozoru Technicznego.

§ 17. Dźwignice, których odbiór techniczny lub badanie budowy odbyło się u wytwórcy (§ 12 ust. 2 i 3), powinny być przez użytkownika zgłoszone pod dozór w trybie § 13, przy czym czynności odbioru technicznego u użytkownika ulegają ograniczeniu w zakresie ustalonym przez rejonowy dozór techniczny.

§ 18. 1. Ponownej rejestracji podlegają dźwignice:

- 1) po przebudowie,
- 2) w razie zmiany miejsca ustawienia dźwignicy stałej.

Przepisy §§ 12 do 17 mają odpowiednie zastosowanie.

2. W razie zmiany użytkownika dźwignica będąca pod dozorem powinna być zgłoszona we właściwym rejonowym dozorcze technicznym do przerejestrowania.

§ 19. Dźwignice podlegające stalemu dozоровi, na których użytkowanie wydano zezwolenie, podlegają badaniom zwyczajnym i nadzwyczajnym przeprowadzanym przez rejonowy dozór techniczny.

§ 20. Zakres i terminy badania zwyczajnego i nadzwyczajnego dźwignicy określają Przepisy dozoru technicznego.

§ 21. 1. Dźwignica, która ma być poddana badaniom, powinna być przez użytkownika przygotowana do badań w sposób określony przez rejonowy dozór techniczny.

2. Data przeprowadzenia rewizji całkowitej lub częściowej powinna być przez użytkownika uzgodniona z rejonowym dozorem technicznym co najmniej na 14 dni przed terminem badania.

3. Rewizję doraźną przeprowadza się bez uprzedniego uzgodnienia terminu.

4. Użytkownik dźwignicy obowiązany jest do udzielenia niezbędnej pomocy przy przeprowadzaniu badań.

§ 22. 1. Na podstawie przeprowadzonych badań rejonowy dozór techniczny wydaje decyzję co do dalszego użytkowania dźwignicy. Decyzja zawierająca zezwolenie na dalsze użytkowanie powinna określać termin następnego badania. W razie stwierdzenia obniżenia wytrzymałości dźwignicy rejonowy dozór techniczny może określić w decyzji dopuszczenie jej do użytkowania przy obniżonym udźwigu lub skrócić termin następnego badania albo zastosować obydwa warunki. Obniżenie udźwigu żurawi może nastąpić również w przypadkach stwierdzenia niedostatecznego współczynnika ich stateczności.

2. Jeżeli badanie dźwignicy wykaże, że stan jej grozi bezpośrednim niebezpieczeństwem, rejonowy dozór techniczny powinien zarządzić natychmiastowe zaniechanie użytkowania dźwignicy.

3. Decyzję w przedmiocie użytkowania dźwignicy, przyczyni obniżenia dopuszczonego udźwigu lub zakazu użytkowania dźwignicy wpisuje się do książki rewizyjnej dźwignicy.

Rozdział 5.

Eksploatacja dźwignic.

§ 23. Do obsługi dźwignic użytkownik może dopuścić osoby, które przeszły przeszkolenie i posiadają niezbędne wiadomości teoretyczne i praktyczne, związane z obsługą dźwignic i bezpieczeństwem pracy.

§ 24. Dźwignica powinna być eksploatowana zgodnie z instrukcją eksploatacyjną opracowaną przez projektanta, wytwórcę lub użytkownika. Instrukcja powinna zawierać przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy i znajdować się w pobliżu dźwignicy, w miejscu dostępnym dla obsługi. W razie przebudowy lub zmiany systemu sterowania lub zmiany wyposażenia wpływającego na sposób jej eksploatacji należy opracować nową instrukcję eksploatacyjną.

§ 25. Naprawa elementów nośnych dźwignicy przy pomocy spawania, zgrzewania lub nitowania oraz wymiana składowych części konstrukcji nośnej, jak również wymiana wciągarek, zbloczy, zawiesi haka dźwignicy, bębnow i haków może być przeprowadzana tylko za zezwoleniem rejonowego dozoru technicznego. Zezwolenia wymaga także wprowadzenie zmian w konstrukcji dźwignicy, układach kinematycznych i sterowniczych, z wyjątkiem wymiany aparatów elektrycznych na aparaty identycznej konstrukcji.

§ 26. Użytkownikowi nie wolno zmieniać ustalonych przez rejonowy dozór techniczny urządzeń zabezpieczających eksploatację dźwignicy.

§ 27. O każdej awarii, niebezpiecznym uszkodzeniu dźwignicy oraz o wypadkach związanych z eksploatacją dźwignicy użytkownik powinien powiadomić właściwy organ dozoru technicznego.

Rozdział 6.

Zezwolenia na odstępstwa od wymagań.

§ 28. W wyjątkowych przypadkach uzasadnionych względami technicznymi dyrektor Urzędu Dozoru Technicznego może zezwolić na odstępstwa od wymagań ustalonych w rozporządzeniu i Przepisach dozoru technicznego.

§ 29. Decyzję o dopuszczeniu odstępstwa wydaje dyrektor Urzędu Dozoru Technicznego na wniosek zainteresowanego zakładu, po wysłuchaniu opinii Rady Dozoru Technicznego.

§ 30. Wniosek o dopuszczenie odstępstwa powinien wskazywać powody niemożności stosowania ustalonych wymagań oraz zawierać uzasadnienie celowości odstępstwa, stwierdzenie zachowania bezpieczeństwa użytkownika dźwignicy po zastosowaniu odstępstwa oraz niezbędną dokumentację techniczną i obliczeniową.

§ 31. Decyzja w sprawie dopuszczenia odstępstwa jest ostateczna.

§ 32. Przepisy §§ 28—31 mają zastosowanie również do dźwignic sprowadzanych z zagranicy.

Rozdział 7.

Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 33. 1. Jeżeli użytkownik dźwignicy zaprojektowanej lub zbudowanej przed dniem wejścia w życie rozporządzenia nie posiada poświadczenia wykonania i zbadania tej dźwignicy oraz dokumentów wymienionych w § 11 ust. 1 i 2, dźwignica taka powinna być poddana w ramach odbioru technicznego badaniu budowy w zakresie ustalonym przez właściwy rejonowy dozór techniczny.

2. Dla dźwignic wymienionych w ust. 1 okręgowy dozór techniczny może udzielić odstępstw od wymagań budowy ustalonych w rozporządzeniu i Przepisach dozoru technicznego.

§ 34. Dźwignice nie będące pod dozorem, oddane do użytku po dniu 9 maja 1961 r., ale przed dniem wejścia w życie rozporządzenia, powinny być zgłoszone do rejestracji i odbioru technicznego w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie rozporządzenia.

§ 35. 1. Przepisy §§ 12 do 22 rozporządzenia nie mają zastosowania do suwnic, żurawi i wciągarek:

- 1) zainstalowanych na taborze kolejowym kolei użytku niepublicznego, z wyjątkiem zainstalowanych na taborze kolei państwowych,
- 2) eksploatowanych na obszarze kolejowym przez przedsiębiorstwo „Polskie Koleje Państwowe” oraz przedsiębiorstwa podległe Ministrowi Komunikacji, stanowiące zaplecze kolei, i przedsiębiorstwa robót kolejowych.

2. Przepisy §§ 4 do 10 rozporządzenia nie mają zastosowania do zakładów wymienionych w ust. 1 pkt 2.

§ 36. Traci moc zarządzenie Ministra Energetyki z dnia 9 maja 1956 r. w sprawie dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia rejestracji oraz badań odbiorczych dźwignic i innych urządzeń dźwignicowych oraz terminów wykonania tej dokumentacji (Monitor Polski Nr 40, poz. 514).

§ 37. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia, z tym że przepisy rozdziału 2 wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.

Minister Górnictwa i Energetyki: *J. Miłrega*